

LISTA SSAKÓW (*MAMMALIA*, *VERTEBRATA*) STWIERDZONYCH DOTYCHCZAS W GORCACH THE LIST OF MAMMALS (*MAMMALIA*, *VERTEBRATA*) REPORTED TILL NOW IN THE GORCE MTS (WESTERN CARPATHIANS, POLAND)

Zredagowali: Magdalena Tanona (Kolegium Nauk Przyrodniczych, Uniwersytet Rzeszowski) i Paweł Czarnota (Pracownia Naukowo-Edukacyjna GPN) & stan na 20.04.2020; nomenklatura według Fauna Europaea <http://www.faunaeur.org/index.php>.

Edited by Magdalena Tanona (College of Natural Sciences, University of Rzeszów) and Paweł Czarnota (Scientific Laboratory of the Gorce National Park); version (1) 20.04.2020; the nomenclature based on Fauna Europaea <http://www.faunaeur.org/index.php>

Użyte skróty/ Abbreviations: **PCzKZ** - Polska Czerwona Księga Zwierząt; Głowaciński (red.) 2001 ('Polish Red Book of Threatened Species; Głowaciński (ed.) 2001'); **PCzLZ** - Czerwona Lista Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce; Głowaciński i in. (red.) 2002 ('Red List of Threatened Animals in Poland. Głowaciński et al. (eds) 2002'); **DD** ('Data Deficient') - brak wystarczających danych o liczebności i rozmieszczeniu gatunku; **NT** ('Near Threatened') - gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia; **LC** ('Least Concern') - gatunki na razie nie zagrożone wymarciem, wpisane do księgi z różnych powodów; **VU** ('Vulnerable') - gatunki wysokiego ryzyka; **EN** ('Endangered') - gatunki bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożone wyginięciem w kraju; **EXP** ('Extinct in Poland') - gatunki zanikłe lub prawdopodobnie zanikłe w Polsce; **CR** ('Critically Endangered') - gatunki skrajnie zagrożone; **II/IV/V N2000** - Załącznik (odpowiednio) II/IV/V Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 (An annex (as appropriate) II/IV/V of Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992; **chś** - ścisła ochrona gatunkowa (strict protection); **chcz** - ochrona częściowa (partial protection).

Artiodactyla – parzystokopytne

Cervidae – jeleniowate

Alces alces (Linnaeus 1758) – łosć (Wierzbowska, Armatys 2015); sporadycznie zachodzący

Capreolus capreolus (Linnaeus 1758) – sarna europejska (Wierzbowska, Armatys 2015; Żurek 2015)

Cervus elaphus (Linnaeus 1758) – jeleni szlachetny (Loch 2009; Wierzbowska, Armatys 2015; Żurek 2015)

Suidae – świniowate

Sus scrofa (Linnaeus 1758) – dzik (Stępień-Sałek 2003; Wierzbowska, Armatys 2015; Żurek 2015)

Carnivora – drapieżne

Canidae – psowate

Canis lupus (Linnaeus 1758) – wilk szary (Okołów 1998; Loch 2009; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015); PCzKZ: NT, PCzLZ: NT, II N2000 (gatunek priorytetowy), IV N2000, V N2000, **chś**

Vulpes vulpes (Linnaeus 1758) – lis rudy, lis pospolity (Stępień-Sałek 2003; Armatys i in. 2010; Wierzbowska, Armatys 2015)

Felidae – kotowate

Felis silvestris (Schreber 1775) – żbik (Stępień-Sałek 2003; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014); PCzKZ: EN, PCzLZ: EN, IV N2000, **chś**; sporadycznie zachodzący

Lynx lynx (Linnaeus 1758) – ryś eurazjatycki (Okołów 1998; Loch 2009; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015); PCzKZ: NT, PCzLZ: NT, II N2000; IV N2000, **chś**

Mustelidae – łasicowate

Lutra lutra (Linnaeus 1758) – wydra europejska (Okołów 1998; Stępień-Sałek 2003; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015); PCzLZ: LC, II N2000, IV N2000, **chcz**

Martes foina (Erxleben 1777) – kuna domowa (Wierzbowska, Armatys 2015)

Martes martes (Linnaeus 1758) – kuna leśna (Wierzbowska, Armatys 2015); V N2000

Meles meles (Linnaeus 1758) – borsuk, jaźwiec (Stępień-Sałek 2003; Wierzbowska, Armatys 2015)

Mustela erminea (Linnaeus 1758) – gronostaj (Okołów 1998; Stępień-Sałek 2003; Wierzbowska, Armatys 2015); **chcz**

Mustela nivalis (Linnaeus 1766) – łasica, łaska (Okołów 1998; Stępień-Sałek 2003; Wierzbowska, Armatys 2015); **chcz**

Mustela putorius (Linnaeus 1758) – tchórz zwyczajny, tchórz europejski (Stępień-Sałek 2003; Wierzbowska, Armatys 2015); V N2000

Ursidae – niedźwiedziowate

Ursus arctos (Linnaeus 1758) – niedźwiedź brunatny (Stępień-Sałek 2003; Loch 2010; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015); PCzKZ: NT, PCzLZ: NT, II N2000 (gatunek priorytetowy), IV N2000, **chś**

Chiroptera – nietoperze

Vespertilionidae – mroczkowate

Eptesicus nilssoni (Keyserling, Blasius 1839) – mroczek pozłocisty (Adamus 1997; Okołów 1998; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska & Armatys 2015; Piksa & Gubała 2015); PCzKZ: NT, PCzLZ: NT, IV N2000, **chś**

Myotis bechsteinii (Kuhl 1817) – nocek Bechsteina (Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015; Piksa & Gubała 2015); PCzKZ: NT, PCzLZ: NT, II N2000, IV N2000, **chś**

Myotis brandti (Eversmann 1845) – nocek Brandta (Adamus 1997; Okołów 1998; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015; Piksa & Gubała 2015); IV N2000, **chś**

Myotis dasycneme (Boie 1825) – nocek łydkowłosy (Piksa 2011; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015; Piksa & Gubała 2015); PCzKZ: EN, PCzLZ: EN, II N2000, IV N2000, **chś**

Myotis daubentoni (Kuhl 1817) – nocek rudy (Adamus 1997; Okołów 1998; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015; Piksa & Gubała 2015); IV N2000, **chś**

Myotis emarginatus (Geoffroy 1806) – nocek orzęsiony (Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015; Piksa & Gubała 2015); PCzKZ: EN, PCzLZ: EN, II N2000, IV N2000, **chś**

Myotis myotis (Borkhausen 1797) – nocek duży (Okołów 1998; Adamus 1997; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015; Piksa & Gubała 2015); II N2000, IV N2000, **chś**

Myotis mystacinus (Kuhl 1817) – nocek wąsatek (Adamus 1997; Okołów 1998; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015; Piksa & Gubała 2015); IV N2000, **chś**

Myotis nettereri (Kuhl 1817) – nocek Natterera (Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015; Piksa & Gubała 2015); IV N2000, **chś**

Nyctalus noctula (Schreber 1774) – borowiec wielki (Adamus 1997; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015; Piksa & Gubała 2015); IV N2000, **chś**

Pipistrellus nathusii (Keyserling, Blasius 1839) – karlik większy (Adamus 1997; Okołów 1998; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015; Piksa & Gubała 2015); IV N2000, **chś**

Plecotus auritus (Linnaeus 1758) – gacek brunatny (Adamus 1997; Okołów 1998; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015; Piksa & Gubała 2015); IV N2000, **chś**

Rhinolophus hipposideros (Bechstein 1800) – podkowiec mały (Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015; Piksa & Gubała 2015); PCzKZ: EN, PCzLZ: EN, II N2000, IV N2000, **chś**

Vespertilio murinus (Linnaeus 1758) – mroczek posrebrzony (Adamus 1997; Okołów 1998; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015; Piksa & Gubała 2015); PCzKZ: LC, PCzLZ: LC, IV N2000, **chś**

Erinaceomorpha – jeżokształtne

Erinaceidae – jeżowate

Erinaceus roumanicus (Barrett-Hamilton 1900) – jeż wschodni (Pucek, Raczyński 1983; Okołów 1998; Tomasiewicz 1998; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015); **chcz**

Lagomorpha – zajęczaki

Leporidae – zajęcowate

Lepus europaeus (Pallas 1778) – zając szarak (Armatys i in. 2010; Wierzbowska, Armatys 2015)

Rodentia – gryzonie

Castoridae – bobrowate

Castor fiber (Linnaeus 1758) – bóbr europejski (Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015); II N2000, IV N2000, **chcz**

Gliridae (Myoxidae) – popielicowate

Dryomys nitedula (Pallas 1778) – kozzatka (Pucek, Raczyński 1983; Jurczyszyn, Wołk 1998; Profus 2000; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015) PCzKZ: NT, PCzLZ: NT, IV N2000, **chś**

Glis glis (Linnaeus 1766) – popielica (Pucek, Raczyński 1983; Jurczyszyn, Wołk 1998; Profus, Zygmunt 2000; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015); PCzKZ: NT, PCzLZ: NT, **chcz**

Muscardinus avellanarius (Linnaeus 1758) – orzesznica (Pucek, Raczyński 1983; Jurczyszyn, Wołk 1998; Profus, Zygmunt 2000; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015); IV N2000, **chś**

Muridae – myszowate

Apodemus agrarius (Pallas 1771) – mysz polna (Białas i in. 1989; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015)

Apodemus flavicollis (Melchior 1834) – mysz leśna (Białas i in. 1989; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015)

Apodemus sylvaticus (Linnaeus 1758) – mysz zaroślowa (Wierzbowska, Armatys 2015); **chcz**

Arvicola terrestris (Linnaeus 1758) [= *Arvicola amphibius*] – karczownik, szczur wodny, polnik ziemnowodny (Białas i in. 1989; Wierzbowska, Armatys 2015), **chcz**

Microtus agrestis (Linnaeus 1761) – nornik bury, polnik bury (Białas i in. 1989; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015)

Microtus arvalis (Pallas 1778) [= *Microtus obscurus*] – polnik, nornik zwyczajny, nornik polny (Białas i in. 1989; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015)

Microtus subterraneus (de Selys-Longchamps 1836) [= *Pitymys subterraneus*] – darniówka pospolita (zwyczajna) (Białas i in. 1989)

Mus musculus (Linnaeus 1758) – mysz domowa (Białas i in. 1989; Wierzbowska, Armatys 2015)

Myodes glareolus (Schreber 1780) – nornica ruda (Białas i in. 1989; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015)

Rattus norvegicus (Berkenhout 1769) – szczur wędrowny (Białas i in. 1989; Wierzbowska, Armatys 2015)

Sciuridae – wiewiórkowate

Sciurus vulgaris (Linnaeus 1758) – wiewiórka pospolita, wiewiórka ruda (Okołów 1998; Wierzbowska, Armatys 2015); **chcz**

Soricomorpha – ryjówkowształtne

Soricidae – ryjówkowate

Crocidura suaveolens (Pallas 1811) – zębiełek karliczek (Haitlinger, Szyszka 1977; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015); **chcz**

Neomys anomalus (Cabrera 1907) – rzęsorek mniejszy (Haitlinger, Szyszka 1977; Białas i in. 1989; Okołów 1998; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015); PCzKZ: LC, PCzLZ: LC, **chcz**

Neomys fodiens (Pennant 1771) – rzęsorek rzeczek (Haitlinger, Szyszka 1977; Pucek, Raczyński 1983; Białas i in. 1989; Okołów 1998; Tomaszewicz 1998; Bober-Sowa 2005; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015); **chcz**

Sorex araneus (Linnaeus 1758) – ryjówka aksamitna (Haitlinger, Szyszka 1977; Pucek, Raczyński 1983; Białas i in. 1989; Okołów 1998; Tomaszewicz 1998; Bober-Sowa 2005; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014); **chcz**

Sorex alpinus (Schinz 1837) – ryjówka górską (Haitlinger, Szyszka 1977; Białas i in. 1989; Okołów 1998; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015); **chcz**

Sorex minutus (Linnaeus 1766) – ryjówka malutka (Haitlinger, Szyszka 1977; Białas i in. 1989; Okołów 1998; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015); **chcz**

Talpidae – kretowate

Talpa europaea (Linnaeus 1758) – kret europejski (Pucek, Raczyński 1983; Białas i in. 1989; Okołów 1998; Tomaszewicz 1998; Wierzbowska, Sitarz (red.) 2014; Wierzbowska, Armatys 2015); **chcz**

Literatura:

- Adamus A. 1997. Skład gatunkowy nietoperzy Gorczańskiego Parku Narodowego. Praca magisterska, maszynopis. Akademia Rolnicza, Poznań.
- Armatys P., Loch J., Ruciński M. 2010. Przyroda gorczańskich polan. Gorczański Park Narodowy. Poręba Wielka.
- Białas I., Chetnicki W., Kupryjanowicz J. 1989. Small mammals of Gorce National Park Poland. Acta Zoologica Cracoviensia 32(8–15): 631–652.
- Bober-Sowa B. 2005. Rola wybranych gatunków ssaków drapieżnych w ekosystemach Gorczańskiego i Ojcowskiego Parku Narodowego. Praca magisterska, maszynopis. Uniwersytet Jagielloński, Kraków.
- Głowaciński Z. (red.) 2001. Polska czerwona księga zwierząt. Kręgowce. PWRiL, Warszawa.
- Głowaciński Z., Makomaska-Juchiewicz M., Potczyńska-Konior G. (red.) 2002. Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. Supplement. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków.
- Haitlinger R., Szyszka K. 1977. Drobne ssaki Gorców, Beskidu Wyspowego, Pasma Radziejowej i niektórych obszarów sąsiednich. Przegląd Zoologiczny 21: 155–170.
- Jurczyszyn M., Wołk K. 1998. The present status of dormice in Poland. Natura Croatica 7: 11–18.
- Loch J. 2009. Najważniejsze walory przyrodnicze Gorczańskiego Parku Narodowego i problemy ich ochrony. Roczniki Bieszczadzkie 17: 165–172.
- Loch J. 2010. Gawrowanie niedźwiedzia brunatnego *Ursus arctos* w Gorczańskim Parku Narodowym w latach 1981–2010. Ochrona Beskidów Zachodnich 3: 47–54.
- Okołów C. 1998. Chronione gatunki roślin i zwierząt w polskich parkach narodowych. Białowieski Park Narodowy, Warszawa-Białowieża.
- Piksa K. 2011. Nocek łydkowłosy *Myotis dasycneme* w polskiej części Karpat. Chrońmy Przyrodę Ojczystą 6: 568–574.
- Piksa K., Gubała W. 2015. Nietoperze Gorców. W: Czarnota P., Stefanik M. (red.) Gorczański Park Narodowy. Przyroda i krajobraz pod ochroną: 204–206. Gorczański Park Narodowy, Poręba Wielka.
- Profus P., Zygmunt J. 2000. Nowe stanowiska popielicy *Glis glis* w Polsce oraz uwagi o jej występowaniu w niektórych jaskiniach Europy. Chrońmy Przyrodę Ojczystą 2: 44–48.
- Pucek Z., Raczyński J. 1983. Atlas rozmieszczenia ssaków w Polsce – mapy. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa.
- Stępień-Sałek M. 2003. Gorczański Park Narodowy. Przyroda Polska 10: 20–21.
- Tomaszewicz J. 1998. Ochrona kręgowców lądowych Gorczańskiego Parku Narodowego oraz ich nisz ekologicznych. Wytyczne do inwentaryzacji i monitoringu. Operat ochrony i gospodarki fauną. Maszynopis, Biblioteka GPN, Poręba Wielka.
- Wierzbowska I., Sitarz A. (red.) 2014. Operat ochrony fauny. Cz. II kręgowce. W: Plan ochrony Gorczańskiego Parku Narodowego. Usługi Ekologiczne. Maszynopis, Biblioteka Gorczańskiego Parku Narodowego, Poręba Wielka.
- Wierzbowska I., Armatys P. 2015. Kręgowce wyjątkowe i pospolite. W: Czarnota P., Stefanik M. (red.) Gorczański Park Narodowy. Przyroda i krajobraz pod ochroną: 187–195. Gorczański Park Narodowy, Poręba Wielka.
- Żurek Z. 2015. Ssaki kopytne i ich znaczenie w ekosystemie. W: Czarnota P., Stefanik M. (red.) Gorczański Park Narodowy. Przyroda i krajobraz pod ochroną: 200–203. Gorczański Park Narodowy, Poręba Wielka.